

Κωνσταντίνος Καραμανλής

**ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΣΤΗΝ ΤΕΛΕΤΗ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΠΡΟΣΧΩΡΗΣΕΩΣ
ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ (Ε. Ο. Κ.)**

Ζάππειο Μέγαρο, 28 Μαΐου 1979

ΕΚΔΟΣΕΙΣ Φ. Σ. ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ

ΑΘΗΝΑ 2025

Η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (Ε.Ο.Κ.) ιδρύθηκε την 1η Ιανουαρίου 1958, ημέρα κατά την οποία τέθηκε σε ισχύ η Συνθήκη της Ρώμης (ημερομηνία υπογραφής 25 Μαρτίου 1957). Τα ιδρυτικά της μέλη ήταν: το Βέλγιο, η Γαλλία, η Γερμανία, η Ιταλία, το Λουξεμβούργο και η Ολλανδία. Στα μέσα Απριλίου του 1951, τα έξι αυτά κράτη, είχαν υπογράψει τη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα (Ε.Κ.Α.Χ.), υλοποιώντας το σχέδιο που είχε διατυπώσει ο Γάλλος υπουργός Εξωτερικών Robert Schuman στη διακήρυξή του της 9 Μαΐου του 1950. (Πραγματικός πατέρας του σχεδίου ενοποίησης των βιομηχανιών άνθρακα και χάλυβα της Γαλλίας, της Γερμανίας και όποιων άλλων ευρωπαϊκών χωρών το επιθυμούσαν, ήταν ο Γάλλος Jean Monnet).

Η Ελλάδα, από πολύ νωρίς, εκδήλωσε ζωηρό ενδιαφέρον για το εγχείρημα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Στις 8 Ιουνίου του 1959, η ελληνική κυβέρνηση του Κωνσταντίνου Καραμανλή, υπέβαλε αίτημα σύνδεσης της χώρας με την Κοινή Αγορά, μέσω του μόνιμου αντιπροσώπου της στην Ε.Ο.Κ. Θεόδωρου Χρηστίδη. Στα τέλη Ιουλίου του ίδιου έτους, η Ε.Ο.Κ. έκανε κατ' αρχήν δεκτό το ελληνικό αίτημα και κατόπιν, ξεκίνησαν διαπραγματεύσεις μεταξύ των δύο μερών, οι οποίες καρποφόρησαν στα τέλη Μαρτίου του 1961 καί, στις 9 Ιουλίου του ίδιου έτους, υπογράφηκε στην Αθήνα η συμφωνία συνδέσεως της Ελλάδας με την Ε.Ο.Κ., η οποία τέθηκε σε ισχύ την 1η Νοεμβρίου 1962. Προέβλεπε τη δημιουργία τελωνειακής ένωσης μεταξύ της Ελλάδας και των έξι κρατών-μελών της Κοινής Αγοράς, με σταδιακή κατάργηση των δασμών σε χρονικό διάστημα 12 ως 22 ετών. Ωστόσο, στο κοινό ανακοινωθέν της ελληνικής κυβέρνησης και της Ε.Ο.Κ. που εκδόθηκε μετά την υπογραφή της συμφωνίας σύνδεσης, αναφερόταν αυτολεξεί: «...*Η συμφωνία συνδέσεως διεμορφώθη με γνώμονα την προοπτικήν τῆς μελλοντικῆς πλήρους ἐντάξεως τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Κοινότητα...*». Η χώρα μας ήταν η πρώτη που σύνηψε συμφωνία οποιασδήποτε μορφής (τελωνειακής σύνδεσης η πλήρους προσχώρησης) με την Ε.Ο.Κ.

Αξίζει να παραθέσουμε απόσπασμα από τον λόγο που εκφώνησε ο Κ. Καραμανλής σε δείπνο προς τιμήν των εκπροσώπων της Ε.Ο.Κ. οι οποίοι είχαν έρθει στην ελληνική πρωτεύουσα στις αρχές Ιουλίου του 1961 για την υπογραφή της συμφωνίας συνδέσεως.

«...Εἰς τὴν συνείδησιν τῶν Ἑλλήνων, ἡ Εὐρωπαϊκὴ Οἰκονομικὴ Κοινότης δὲν συνιστᾷ ἀπλῶς μίαν οἰκονομικὴν κοινοπραξίαν, ἀλλὰ ἀποτελεῖ ὄντοτητα με εὐρύτερα πολιτικὴ ἀποστολὴ καὶ σημασίαν. Ἐὰν πρῶτοι ἐπιδιώξαμεν τὴν μετὰ τῆς Κοινότητος σύνδεσίν μας, ἐπράξαμεν τοῦτο, ἐμπνεόμενοι ἀπὸ τὴν πίστιν ὅτι ἡ οἰκονομικὴ ἐνοποίησις τῆς Εὐρώπης θὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὴν οὐσιαστικὴν εὐρωπαϊκὴν ἐνότητα καὶ δι' αὐτῆς εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς εἰρήνης εἰς ὅλοκληρον τὸν κόσμον...».

Μετά την επιβολή της στρατιωτικής δικτατορίας στην Ελλάδα, με το πραξικόπημα της 21ης Απριλίου του 1967, η Ε.Ο.Κ. «πάγωσε» τη συμφωνία της με τη χώρα μας, με τις περισσότερες πρόνοιες που προέβλεπε η συμφωνία σύνδεσης — ιδιαίτερα οι επωφελείς για την ελληνική πλευρά, όπως η παροχή μακροπρόθεσμων επενδυτικών δανείων — να

αναστέλλονται αυτόματα. Στο μεταξύ, το εγχείρημα της Ε.Ο.Κ. εδραιώθηκε και η ένωση διευρύνθηκε. Το 1973, η «Κοινότητα» δέχτηκε στους κόλπους της άλλα τρία μέλη (τή Δανία, το Ηνωμένο Βασίλειο και την Ιρλανδία). Όμως, η παράταση της δικτατορίας στην Ελλάδα, δεν επέτρεπε σχέδια για ένταξη της χώρας μας σε μια κοινότητα ελεύθερων, δημοκρατικών κρατών.

Μετά την αποκατάσταση της Δημοκρατίας στον τόπο μας τον Ιούλιο του 1974, ανακτήθηκε το κύρος της χώρας και η εμπιστοσύνη των ξένων προς αυτήν. Στις 22 Αυγούστου του 1974, μόλις ένα μήνα μετά τη μεταπολίτευση, η ελληνική κυβέρνηση εθνικής ενότητας με υπόμνημά της προς τον Πρόεδρο του Συμβουλίου των Υπουργών των ευρωπαϊκών κοινοτήτων, ζήτησε την ενεργοποίηση της συμφωνίας σύνδεσης του 1961, αίτημα που πολύ σύντομα έγινε δεκτό.

Μόλις πέντε μέρες μετά την ψήφιση του νέου ελληνικού Συντάγματος (1975) και συγκεκριμένα στις 12 Ιουνίου 1975, η ελληνική κυβέρνηση υπέβαλε επίσημο αίτημα έναρξης διαπραγματεύσεων με αντικείμενο την προσχώρηση της χώρας στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα ως πλήρες μέλος της. Το αίτημα υπεβλήθη μέσω του μόνιμου πρέσβη της χώρας στην Ε.Ο.Κ. Στέφανου Σταθάτου στον πρόεδρο του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων Ιρλανδό υπουργό Εξωτερικών Garret Fitzgerald. Την ίδια μέρα, ο Πρωθυπουργός της Ελλάδος Κωνσταντίνος Καραμανλής, σε μήνυμά του προς τους πρέσβεις των χωρών-μελών της Κοινής Αγοράς που υπηρετούσαν στην Αθήνα, ανέφερε μεταξύ άλλων τα εξής:

«...Η Έλλας ανήκει και έπιθυμεί να ανήκει εις την Εύρώπην, όπου την έχουν τοποθετήσει ή γεωπολιτική της θέσις, ή ιστορία της και ή παράδοσις της, πού είναι κοινή με την πολιτιστικήν κληρονομίαν τῶν χωρῶν σας. Η σημερινή πρωτοβουλία τῆς κυβερνήσεώς μου αποτελεί την φυσικήν συνέχειαν τῆς πολιτικῆς πού εἶχα χαράζει πρὸ 15 καὶ πλέον ἐτῶν...Θα ἤθελα πάντως να τονίσω, ὅτι ἡ Έλλας δὲν έπιθυμεί τὴν ένταξίν της ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον για λόγους οἰκονομικούς. Τὴν έπιδιώκει πρὸ πάντων για λόγους πολιτικούς πού ἀναφέρονται εις τὴν σταθεροποίησιν τῆς Δημοκρατίας καὶ τὸ μέλλον τοῦ ἔθνους. Οἱ Έλληνες πιστεύουν εις τὴν ἀποστολήν τῆς Εύρώπης...».

Στις 9 Φεβρουάριο του 1976, κατόπιν της θετικής εισήγησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το Συμβούλιο των Υπουργών της Ε.Ο.Κ. αποφάσισε επισήμως να κάνει δεκτό το αίτημα της Ελλάδας. Οι διαπραγματεύσεις ξεκίνησαν στις 27 Ιουλίου της ίδιας χρονιάς, στις Βρυξέλλες. Αρκετές ευρωπαϊκές κυβερνήσεις, προσανατολιζόνταν στο να εξετάσουν την από κοινού είσοδο των τριών χωρών του νότου της Ευρώπης (Ελλάδας, Ισπανίας, Πορτογαλίας), εξ αιτίας της ομοιότητας των οικονομικών τους συνθηκών, της σχετικής γεωγραφικής τους εγγύτητας και της αποκατάστασης της Δημοκρατίας στο εσωτερικό τους την ίδια περίπου εποχή (τόν Απρίλιο του 1974 στην Πορτογαλία, τον Ιούλιο 1974 στην Ελλάδα, το Νοέμβριο 1975 στην Ισπανία). Ο Κωνσταντίνος Καραμανλής και η κυβέρνησή

του προσπάθησαν να αποτρέψουν ένα τέτοιο ενδεχόμενο, το οποίο θα συνεπάγετο την αναβολή της ένταξης της χώρας μας στην Ε.Ο.Κ.

Στις 21 Δεκεμβρίου του 1978, οι κοπιαστικές διαπραγματεύσεις ολοκληρώθηκαν με επιτυχία. Η «Ευρώπη των εννιά» είχε αποφασίσει να εντάξει στους κόλπους της την Ελλάδα. Ημερομηνία της επίσημης ένταξης ορίστηκε η 1η Ιανουαρίου του 1981. Αξίζει να σημειωθεί ότι μέχρι την ένταξη της Κροατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 2013, η Ελλάδα ήταν η μοναδική χώρα που προσχώρησε μόνη στην ευρωπαϊκή οικογένεια. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, η διεύρυνση αφορούσε ομάδα χωρών.

Την επομένη, σε τηλεοπτικό του διάγγελμα, ο Κ. Καραμανλής είπε μεταξύ άλλων:

«Χθές συνετελέσθη στις Βρυξέλλες ένα ιστορικό για την Ελλάδα γεγονός. Με τον τερματισμό των βασικών διαπραγματεύσεων, ολοκληρώθηκε μία προσπάθεια 18 ετών και η χώρα μας κατέστη ουσιαστικά το δέκατο μέλος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας...

Όπως ετόνισα κατ' επανάληψη, η ένταξή μας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα αποτελεί ταυτόχρονα πολιτική και οικονομική επιλογή. Και θα έπηρεαση βαθύτατα το μέλλον του έθνους. Θα υποβοηθήσει και θα έπιταχύνει την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας μας, γιατί θα έπιτρέψει στο λαό μας να αναπτύξει ελεύθερα τη δραστηριότητά του μέσα σε μιὰ αγορά από 260 εκατομμύρια κατοίκους. Θα ανεβάσει το βιωτικό επίπεδο του λαού μας και ειδικότερα των αγροτών, που θα τους φέρει σταδιακά στο επίπεδο των Ευρωπαίων συναδέλφων τους.

...Αλλά η προσχώρησή μας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα αποτελεί όπως είπα και πολιτική επιλογή...Στη δυτική Ευρώπη πραγματοποιούνται στην εποχή μας εξελίξεις που προετοιμάζουν σταθερά τη μεταμόρφωση των σημερινών οικονομικών κοινοτήτων σε πολιτικούς οργανισμούς. Η πολιτική ένοποίηση της δυτικής Ευρώπης εύρσκεται εις το στάδιον της πραγματοποιήσεως, παρά τη βραδύτητα με την όποιαν συντελείται και τις αναπόφευκτες δυσχέρειες που παρατηρούνται σε κάθε διαδικασία δημοκρατική.

Με την ισότιμη συμμετοχή μας σε μιὰ ισχυρή οίκογένεια ελεύθερων, ανεξάρτητων και δημοκρατικών λαών, όπως θα είναι η Ένωμένη Ευρώπη, θα κατοχυρώσουμε την έθνική μας ανεξαρτησία. Γιατί η ένταξη της χώρας μας στην οίκογένεια αυτή θα την απαλλάξει από όποιεσδήποτε εξαρτήσεις, αφού θα την καταστήσει ισότιμη με τις μεγάλες ευρωπαϊκές χώρες, με τις όποιες θα έχη ίση ψήφο.

...Είναι αυτονόητο ότι με την ένταξή μας θα συνδέσουμε το μέλλον μας, πολιτικά και οικονομικά με την Ένωμένη Ευρώπη, αφού θα αποτελούμε οργανικό της τμήμα. Γι' αυτό άλλωστε και επιδιώκουμε την ένταξη.

...Αλλά πέραν της κατοχυρώσεως της έθνικής μας ανεξαρτησίας, με τη συμμετοχή μας στην Ένωμένη Ευρώπη θα ενισχύσουμε και τους δημοκρατικούς θεσμούς. Γιατί όλη η θεσμική

δομή τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων προϋποθέτει τὴ λειτουργία σὲ κάθε χώρα πολιτεύματος δημοκρατικοῦ.

Τὰ ὠφελήματα ὅμως, πολιτικά καὶ οἰκονομικά ἀπὸ τὴν ἔνταξή μας στὴν Εὐρωπαϊκὴ Κοινότητα, δὲν θὰ τὰ ἀποκτήσουμε αὐτόματα καὶ χωρὶς προσπάθειες καὶ κόπους. Ἀντίθετα, θὰ χρειασθῆ συνεχῆς καὶ ἐπίπονη προσπάθεια γιὰ νὰ προσαρμόσουμε ὄχι μόνο τὴ δομὴ τῆς οἰκονομίας μας ἀλλὰ καὶ τὴ νοοτροπία μας στὴ νέα κατάσταση...

Πιστεύω ὅτι ὁ λαός μας ἔχει τὴν ἰκανότητα τῆς προσαρμογῆς καὶ ὅτι θὰ ἀντιμετωπίσῃ ἐπιτυχῶς τὴν ἱστορικὴ αὐτὴ πρόκληση, ποὺ θὰ μᾶς ὀδηγήσῃ σὲ καινούργιους δρόμους καὶ θὰ μᾶς ἀνοιῖξῃ καινούργιους ὀρίζοντες».

Στις 28 Μαΐου του 1979, πραγματοποιεῖται στο Μέγαρο Ζαπτείου ἡ επίσημη τελετὴ τῆς υπογραφῆς τῆς συνθήκης προσχώρησης τῆς Ελλάδας στὴν Ευρωπαϊκὴ Οικονομικὴ Κοινότητα (Ε.Ο.Κ.), παρουσία ἀρχηγῶν κρατῶν (ὅπως τοῦ Γάλλου Προέδρου Valéry Giscard d'Estaing) καὶ κυβερνήσεων (ὅπως τῶν Πρωθυπουργῶν τοῦ Βελγίου W. Martens, τῆς Ἰρλανδίας J. Lynch, τῆς Ἰταλίας Giulio Andreotti, τοῦ Λουξεμβούργου G. Thorn, τῆς Ολλανδίας D. van Agt καθὼς καὶ τοῦ Ἀντικαγκελλαρίου τῆς Ομοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας καὶ Ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν Hans-Dietrich Genscher ὅπως καὶ τῶν περισσότερων συναδέλφων τοῦ ὑπουργῶν Ἐξωτερικῶν τῶν χωρῶν τῆς Ε.Ο.Κ. Επιπρόσθετα, ἔδωσαν τὸ παρόν, ὁ Πρόεδρος τῆς Επιτροπῆς R. Jenkins, ὁ Ἀντιπρόεδρος L. Natali καθὼς καὶ ἀνώτεροι ἀξιωματοῦχοι τῆς Κοινότητας. Ἀπὸ ἐλληνικῆς πλευρᾶς, ξεχώριζε ἡ παρουσία τοῦ Προέδρου τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας Κωνσταντίνου Τσάτσου, τῆς κυβερνήσεως καὶ τῆς πολιτικῆς ἡγεσίας τῆς χώρας μας (μέ τὴν ἐξαίρεση τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ἀξιωματικῆς ἀντιπολιτεύσεως Ἀνδρέα Παπανδρέου καὶ τοῦ Γ.Γ. τῆς Κεντρικῆς Επιτροπῆς τοῦ Κ.Κ.Ε. Χαρίλαου Φλωράκη, τὰ κόμματα τῶν ὁποίων διαφωνοῦσαν με τὴν ἔνταξη) καθὼς καὶ πλῆθος εκπροσώπων τοῦ ἐλληνικοῦ καὶ τοῦ ξένου Τύπου.

Στο πλαίσιο τῆς τελετῆς, προβλέφθηκε ἡ υπογραφή τῶν τεσσάρων κειμένων ποὺ επικύρωναν τὴν ἔνταξη τῆς Ελλάδος στὶς Ευρωπαϊκὲς Κοινότητες: ἡ πράξη τῆς ἔνταξης, ἡ συνθήκη προσχώρησης καθὼς καὶ πρωτόκολλα καὶ παραρτήματα τῆς συνθήκης.

Πρῶτος ομιλητὴς ἦταν ὁ Γάλλος Ὑπουργός Ἐξωτερικῶν F. Poncet, Πρόεδρος τῆς ἐξ Ὑπουργῶν Επιτροπῆς τῆς Ε.Ο.Κ., ὁ ὁποῖος καὶ προήδρευσε στὴν τελετὴ. Κάνοντας μιὰ σύντομη εἰσήγηση ἐξήρε τὴ σημασία τῆς ἡμέρας. Ἐν συνεχείᾳ, ὁ Ἕλληνας Πρωθυπουργός Κ. Καραμανλῆς προσφώνησε τὶς ευρωπαϊκὲς ἀντιπροσωπεῖες. Ὁ λόγος τοῦ εἶχε ὡς ἐξῆς:

«Κύριε Πρόεδρε,

Κύριοι Πρωθυπουργοί,

Κύριε Πρόεδρε τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων,

Κύριοι Ὑπουργοί,

Κυρίες καὶ κύριοι,

Ἀπὸ μέρους τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, σᾶς ἀπευθύνω θερμὸ χαιρετισμὸ. Καὶ σᾶς μεταφέρω τὴ χαρὰ καὶ τὴν τιμὴ πὸ ἀισθάνεται γιὰ τὴν παρουσία σᾶς σ' αὐτὴν τὴν ἱστορικὴ γιὰ τὴ χώρα μου τελετῇ. Ἀλλὰ σᾶς μεταφέρω καὶ τὶς εὐχαριστίες του, γιὰ τὴ συμβολή σας στὴν πραγματοποίηση μιᾶς βασικῆς ἐθνικῆς του ἐπιδιώξεως: νὰ ἐνταχθεῖ ὀργανικὰ στὴν εὐρωπαϊκὴ οἰκογένεια.

Μὲ τὴ σημερινὴ συμφωνία, ἡ Ἑλλάς ἀποδέχεται τὴ συμμετοχὴ τῆς στὴ διαδικασία τῆς ἐνοποιήσεως τῆς Εὐρώπης, πὸ συντελεῖται μὲ τὴν ἀκατανίκητη δύναμη φυσικοῦ φαινομένου. Μπορεῖ νὰ ὑπάρχουν διαφορὲς ἀπόψεων, ὡς πρὸς τὴν ἔκταση, τὴ μορφή, τὶς διαδικασίες καὶ τὸ ρυθμὸ πραγματοποιήσεώς της. Κανένας ὅμως δὲν μπορεῖ νὰ ἀρνηθεῖ τὴν ἱστορικὴ τῆς ἀναγκαιότητα. Ἄν τὰ κράτη τῆς ἡπείρου μας δὲ συνενώσουν τὶς ὑλικὲς καὶ πνευματικὲς τους δυνάμεις σὲ μία ὀργανικὴ ἐνότητα, θὰ παραμερισθοῦν, μοιραῖα, στὸ περιθώριο τῆς Ἱστορίας. Καὶ ἡ Εὐρώπη, πὸ κυριαρχοῦσε στὸν κόσμον μέχρι καὶ τὶς ἀρχὲς τοῦ αἰῶνος, θὰ μεταβληθεῖ σὲ οὐραγὸ καὶ θὰ ἐκτεθεῖ σὲ κινδύνους.

Ἀπὸ πείρα ἀλλὰ καὶ ἀπὸ χαρακτήρα, δὲν χρησιμοποιοῦ ἀφορισμούς. Καὶ δυσπιστῶ πρὸς τὶς θεωρητικὲς κατασκευὲς πὸ ἐρμηνεύουν τοὺς νόμους τῆς ἱστορικῆς ἐξελίξεως καὶ δίνουν στοὺς ἀνθρώπους ἔτοιμες συνταγὲς γιὰ τὴ λύση τῶν προβλημάτων τους. Βασίζομαι πάντοτε στὴ μελέτη πραγματικῶν δεδομένων καὶ στὰ διδάγματα τῆς ἱστορικῆς πείρας. Αὐτὰ μὲ ἔπεισαν ὅτι τὸ μέλλον τῆς Εὐρώπης βρίσκεται στὴν ἐνοποίησή της. Καὶ ὅτι τὸ μέλλον τῆς Ἑλλάδος βρίσκεται στὴν ἐνωμένη Εὐρώπη. Καὶ μὲ τὴν πεποίθηση αὐτὴ ἀγωνίστηκα, ἐπὶ μία εἰκοσαετία περίπου, νὰ ἐντάξω τὴ χώρα μου στὴν Εὐρωπαϊκὴ Κοινότητα.

Ἀπευθυνόμενος πρὸς κορυφαίους Εὐρωπαίους, δὲ νομίζω ὅτι ἔχω ἀνάγκη νὰ ἐξάρω τὴ σημασία τῆς εὐρωπαϊκῆς ἐνότητας. Ἐκεῖνο ὅμως πὸ θὰ ἤθελα ἰδιαίτερα νὰ τονίσω, εἶναι ὅτι γιὰ πρώτη φορὰ στὴν Ἱστορία, θὰ δημιουργηθεῖ μιὰ τόσο μεγάλη κοινότητα ἐθνῶν, πὸ βασίζεται στὴν ἐλεύθερη συγκατάθεση. Στὴν ἰσότιμη συνεργασία καὶ στὸν ἀμοιβαῖο σεβασμὸ. Καμιὰ χώρα δὲν ὑποχρεώθηκε νὰ προσχωρήσει στὴν Κοινότητα παρὰ τὴ θέλησή της. Καμιὰ δὲν παραμένει μὲ τὴ βία. Ὅλες, ἀντίθετα, ἔχουν λόγον στὴ διαχείριση τῶν ὑποθέσεών της. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ δημιουργία τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητας, σὲ σχέση μὲ προηγούμενες ἱστορικὲς ἐμπειρίες, εἶναι πρωτότυπη καὶ θὰ ἔλεγα ἐπαναστατικὴ κι ἔχει τεράστια σημασία σὰν παράδειγμα γιὰ ὅλη τὴν ἀνθρωπότητα.

Ἡ Ἑλλάς δὲν μποροῦσε νὰ ἀπουσιάσει ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἱστορικὴ γιὰ τὸ μέλλον τῆς Εὐρώπης συλλογικὴ προσπάθεια. Γιατί ἡ τύχη τῆς εἶναι στενά, ἀναπόσπαστα θὰ ἔλεγα, συνυφασμένη μὲ τὴν τύχη τῶν ἄλλων δημοκρατιῶν τῆς ἡπείρου. Ἄν ἡ Εὐρώπη κινδυνεύσει, σὰν μορφή διακυβερνήσεως καὶ σὰν τρόπος ζωῆς, θὰ εἶναι ἐντελῶς παράλογο νὰ πιστεύσουμε ὅτι ἡ Ἑλλάς θὰ μπορέσει νὰ διατηρηθεῖ σὰν μοναδικὴ βάση ἀνεξαρτησίας καὶ ἐλευθερίας στὴν ἡπειρό μας.

Μὲ τὴ συμμετοχὴ τῆς στὴ διαμορφούμενη Εὐρώπη, ἡ Ἑλλάς χαράσσει κατὰ τρόπο σταθερὸ τὸν ἐθνικὸ τῆς προσανατολισμὸ καὶ τὴ μελλοντικὴ τῆς πορεία. Ἐνῶ παράλληλα, συστρατεύεται μαζί σας στὸν ἀγῶνα γιὰ τὴ δημιουργία τῆς νέας Εὐρώπης, ποὺ θὰ ἀλλάξει τὴ μοῖρα τῆς ἡπείρου μας καὶ ἴσως καὶ τοῦ κόσμου. Μὲ τὴν πολύτιμη συμβολὴ ὅλων σας, οἱ ἐθνικὲς αὐτὲς ἐπιδιώξεις τῆς χώρας μου δικαιώνονται σήμερα. Καὶ γι' αὐτό, σᾶς εὐχαριστῶ».

Μετά τον Ἕλληνα πρωθυπουργό, τὸ λόγο ἔλαβε ἐκ νέου ὁ Γάλλος Ὑπουργὸς Εξωτερικῶν. Τον διαδέχτηκε στὸ βῆμα ὁ Πρόεδρος τῆς Επιτροπῆς τῶν Κοινοτήτων Roy Jenkins. Ακολούθησε ἡ υπογραφή τῶν τεσσάρων κειμένων που ἀφορούσαν τὴν ἔνταξη τῆς Ἑλλάδος στὴν Ευρωπαϊκὴ Οικονομικὴ Κοινότητα, ἀπὸ τοὺς εκπροσώπους τῶν ἐννέα κρατῶν-μελῶν τῆς Κοινότητος. Ἀπὸ τὴν ἐλληνικὴ πλευρά, τὰ σχετικὰ κείμενα υπέγραψαν ὁ Πρωθυπουργὸς Κωνσταντῖνος Καραμανλῆς, ὁ ὑπουργὸς Εξωτερικῶν Γεώργιος Ράλλης καὶ ὁ ὑπουργὸς-ἀρμόδιος γιὰ θέματα τῆς Ε.Ο.Κ. Γεώργιος Κοντογιώργης.

Ἐπακολούθησε ὁ ἐκτενὴς λόγος τοῦ Κωνσταντίνου Καραμανλῆ:

«Ἐπιθυμῶ νὰ ἐκφράσω τὴν εἰλικρινῆ χαρὰ μου, ποὺ εἶναι καὶ χαρὰ τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ, γιὰ τὴν παρουσία σας στὴ χώρα μου, ποὺ γίνεται ἀπὸ σήμερα καὶ δική σας χώρα. Παρουσία, ποὺ τιμᾷ τὴν Ἑλλάδα καὶ μαρτυρεῖ τὴν ἰδιαίτερη σημασία ποὺ ἀποδίδετε στὴν ἔνταξη τῆς στὴν Κοινότητα.

Τὴν ἱστορικὴ αὐτὴ ὥρα ποὺ ὀριοθετεῖται τὸ τέρμα μιᾶς πορείας καὶ περιβάλλεται πανηγυρικὸ τύπο ἢ ταύτιση τῶν πεπρωμένων μας μὲ τὴν Εὐρώπη, ἐπιθυμῶ νὰ εὐχαριστήσω πρῶτα τὴν πολιτικὴ ἡγεσία τῶν ἐννέα χωρῶν τῆς Κοινότητος. Χάρης στὴν κατανόησή τῆς καὶ τὶς ἔγκαιρες παρεμβάσεις τῆς, ὑπερπηδήθηκαν πολύμορφες δυσχέρειες καὶ ἐπιτεύχθηκε ἡ ὑπογραφεῖσα συμφωνία. Ἐπιβεβαιώθηκε ἔτσι, γιὰ ἄλλη μιὰ φορά, ὅτι ἡ Εὐρωπαϊκὴ Κοινότητα δὲν εἶναι, οὔτε ἐπιθυμεῖ νὰ γίνῃ κλειστὴ λέσχη καὶ μάλιστα, λέσχη πλουσίων.

Θεωρῶ ἐπίσης ὑποχρέωσή μου, νὰ ἐξάρω τὴ συμβολὴ τῆς Επιτροπῆς. Τόσο ἡ Ἐπιτροπὴ ὅσο καὶ τὰ τεχνικὰ καὶ διοικητικὰ στελέχη, ἐργάστηκαν γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ μὲ ἐπιστημονικὴ εὐσυνειδησία, ἀντικειμενικότητα καὶ εἰλικρινῆ ἀφοσίωση στὴν κοινοτικὴ ἰδέα.

Τέλος, αἰσθάνομαι τὸ χρέος νὰ ἀποτίσω φόρο τιμῆς πρὸς τοὺς ἀπωτέρους καὶ ἐγγυτέρους σκαπανεῖς τῆς εὐρωπαϊκῆς ἰδέας. Προσωπικῶς, αἰσθάνομαι τὴ στιγμὴν αὐτὴ, βαθύτατη συγκίνηση. Ἕνας σταθερὸς ὄραματισμὸς καὶ μιὰ ἀταλάντευτη πίστη στὴν

ἀναγκαιότητα τῆς ἐνωμένης Εὐρώπης καὶ στὴν εὐρωπαϊκὴ μοῖρα τῆς χώρας μου, βρίσκουν σήμερα, ὕστερα ἀπὸ δεκαπέντε χρόνια, τὴ δικαίωσή τους.

Ἡ ἔνταξη τῆς Ἑλλάδος στὴν Εὐρωπαϊκὴ Κοινότητα, ἀποτελεῖ πολυσήμαντο ἱστορικὸ γεγονός, δὲ συνεπάγεται ὡστόσο ἀλλαγὴ κλίματος γιὰ τὴ χώρα μου. Ἡ Εὐρώπη, μὲ τὸ ἑλληνικὸ τῆς ὄνομα, τῆς εἶναι οἰκεῖος χῶρος, ἀφοῦ ὁ πολιτισμὸς τῆς εἶναι σύνθεση τοῦ ἑλληνικοῦ, τοῦ ρωμαϊκοῦ καὶ τοῦ χριστιανικοῦ πνεύματος. Μιὰ σύνθεση, στὴν ὁποία, ὅπως εἶπα καὶ ἄλλοτε, τὸ ἑλληνικὸ πνεῦμα εἰσέφερε τὴν ἰδέα τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἀλήθειας καὶ τῆς ὁμορφιάς. Τὸ ρωμαϊκὸ πνεῦμα τὴν ἰδέα τοῦ κράτους καὶ τοῦ Δικαίου. Καὶ ὁ Χριστιανισμὸς τὴν πίστη καὶ τὴν ἀγάπη. Ἐπάνω σ' αὐτὸ τὸν κοινὸ πολιτισμὸ καλούμεθα νὰ οἰκοδομήσουμε τὴ νέα Εὐρώπη.

Ἡ ἐνοποίηση τῆς Εὐρώπης πιστεύω ὅτι θὰ εἶναι τὸ μεγαλύτερο πολιτικὸ γεγονὸς στὴν ἱστορία τῆς ἡπείρου μας. Ἕνα γεγονός, ποῦ θὰ ἐπηρεάσει ὄχι μόνο τὴ μοῖρα τῆς Εὐρώπης, ἀλλὰ καὶ τὴν πορεία τῆς ἀνθρωπότητας. Γιατί θὰ ἐξισορροπήσει τὸ συσχετισμὸ δυνάμεων στὸν κόσμος, θὰ κατοχυρώσει τὴν ἀνεξαρτησία τῆς Εὐρώπης καὶ θὰ συμβάλει στὴν ἐμπέδωση τῆς παγκόσμιας τάξεως καὶ εἰρήνης.

Ἡ Ἑλλὰς προσέρχεται στὴν Εὐρώπη μὲ τὴ βεβαιότητα, ὅτι στὰ πλαίσια τῆς εὐρωπαϊκῆς ἀλληλεγγύης, ἐμπεδώνεται γιὰ ὅλα τὰ μέρη ἢ ἐθνικὴ ἀνεξαρτησία, κατοχυρώνονται οἱ δημοκρατικὲς ἐλευθερίες, ἐπιταχύνεται ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη καὶ γίνεται μὲ τὴ συνεργασία ὄλων, κοινὸς καρπὸς ἢ κοινωνικὴ καὶ οἰκονομικὴ πρόοδος.

Καὶ γιὰ νὰ μετάσχουμε σ' αὐτὴν τὴν προσπάθεια, ἔχομε τὴν ἀπόφαση νὰ ἐπιχειρήσουμε τὶς διαρθρωτικὲς μεταβολὲς καὶ τοὺς θεσμικοὺς ἐκσυγχρονισμοὺς ποῦ θὰ διευκολύνουν τὴν πορεία μας. Ἔχομε συνείδηση τῶν δυσχερειῶν. Αἰσιοδοξοῦμε ὅμως, ὅτι μὲ τὴν πάνδημη κινητοποίηση, τὴ διαρκῆ ἐγρήγορηση, ἀλλὰ καὶ τὴν κατανόηση τῶν ἐτέρων μας, θὰ ξεπεράσουμε τὶς δυσκολίες. Διδαχθήκαμε ἀπὸ τὸν κλασικὸ Ἑλληνισμό, ὅτι «χαλεπὰ τὰ καλὰ».

Παράλληλα ὅμως, ἡ χώρα μας φιλοδοξεῖ νὰ συμβάλει στὸ μέτρο τῶν δυνατοτήτων τῆς, στὴν πραγματοποίηση τῆς ἰδέας τῆς ἐνωμένης Εὐρώπης, στὴν ὁποία βαθύτατα πιστεύει. Ἡ Ἑλλὰς πιστεύει ὅτι μπορεῖ νὰ προσφέρει τὴν δυνατότητα ἑνὸς εὐρύτερου καταμερισμοῦ τοῦ ἔργου, μὲ βάση τὰ συγκριτικὰ τῆς πλεονεκτήματα. Ἡ γεωγραφικὴ τῆς θέση, τὸ πολιτικὸ τῆς παρελθὸν καὶ τὸ πολιτιστικὸ τῆς ἐπίπεδο, προσφέρουν τὶς προϋποθέσεις τῆς ἀναπτύξεως εὐρύτερων οἰκονομικῶν καὶ πολιτιστικῶν σχέσεων μὲ τὸ βαλκανικὸ καὶ τὸ μεσογειακὸ χῶρο.

Ἡ Ἑλλὰς εἶναι ὁ Ἀκρίτας τῶν εὐρωπαϊκῶν συνόρων καὶ ὁ μεσογειακὸς ἐξώστης τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς. Μὲ τὸ ἐγκατεστημένο σὲ ὅλες τὶς ἡπείρους ἀνθρώπινο δυναμικὸ τῆς καὶ μὲ τὴ ναυτιλιακὴ τῆς δύναμη, μπορεῖ νὰ συμβάλει καὶ στὴν προβολὴ τῆς εὐρωπαϊκῆς ἰδέας.

Κυρίες καὶ κύριοι,

Ἡ ἑνωτικὴ διαδικασία τῆς Εὐρώπης προχωρεῖ ἀμετάκλητα. Βρισκόμαστε στὸ σημεῖο ποὺ δὲν ἔχει ἐπιστροφή. Χρειάστηκε πολὺ αἷμα καὶ πολλὸς χρόνος γιὰ νὰ συνειδητοποιήσουν οἱ Εὐρωπαῖοι τὴν ταυτότητά τους, τὶς κοινὲς ρίζες τους καὶ τὴν κοινὴ τους ἀποστολή. Ἡ ἐνοποίηση, ἔστω καὶ ἂν βραδύνει, κινεῖται μὲ χαρακτηριστὰ νομοτελειακὰ. Παρὰ τὴ διαφορὰ ἀπόψεων, ὅσον ἀφορᾷ τὸ ρυθμὸ, τὴ μορφή καὶ τὴν ἔκταση τῆς ἐνοποιήσεως, ἡ λογικὴ τῆς Ἱστορίας κατέστησε τὴν ἑνωσὴ κατηγορηματικὴ προσαγγή.

Ἡ Ἐνωμένη Εὐρώπη θὰ ἀποτελέσει, ὅπως εἶπα, μέγα σταθμὸ στὴν παγκόσμια ἱστορία τῆς εἰρήνης, τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ πνεύματος. Τὸ ἀνθρώπινὸ της δυναμικὸ καὶ ἡ πολιτιστικὴ της κληρονομιά ἐγγυῶνται γι' αὐτό.

Πρὶν ἀπ' ὅλα, ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωσὴ θὰ σταθεῖ ἀποφασιστικὸς παράγοντας τῆς εἰρήνης στὸν κόσμο. Γιατί μὲ τὸ κῆρος καὶ τὴ δύναμή της θὰ ἐπηρεάζει ἀποφασιστικὰ τὶς διεθνεῖς ἐξελίξεις, ἀρχῆς γενομένης ἀπὸ τὸ χῶρο τὸν δικό της. Ὁ εὐρωπαϊκὸς χῶρος ὑπῆρξε ἀνεκαθεν τὸ θέατρο καὶ ἡ πηγὴ τῶν μεγάλων συγκρούσεων. Ἄν τὰ Βαλκάνια ἐθεωροῦντο κάποτε ἡ πυριτιδαποθήκη τῆς Εὐρώπης, ἡ Εὐρώπη ἦταν ἡ πυριτιδαποθήκη τοῦ κόσμου. Καὶ μόνο τὸ γεγονὸς, ὅτι μὲ τὴ σημερινὴ φάση συνεργασίας ἐγκαταλείπονται ἐθνικὲς προκαταλήψεις, ἐξαλείφονται μίση ἱστορικὰ καὶ γεφυρώνονται μακροχρόνιες ἀντιθέσεις, θὰ ἦταν ἀρκετὸ νὰ δικαιώσει τὴν ἰδέα τῆς εὐρωπαϊκῆς ἐνότητας.

Θὰ σταθεροποιήσει καὶ θὰ ἔλεγα, θὰ διασώσει τοὺς δημοκρατικούς μας θεσμούς, ποὺ διέρχονται σήμερα ἀναμφισβήτητη κρίση. Γιατί μόνο στὸ χῶρο τῆς μείζονος Εὐρώπης θὰ καταστεῖ δυνατὴ ἡ δημιουργία μιᾶς εὐρύτερης βάσεως γιὰ τὴν ἀναμόρφωση τῆς Δημοκρατίας καὶ τὴν προσαρμογὴ της στὶς συνθήκες τῆς ἐποχῆς μας. Εἶναι προφανὲς ὅτι, ἀντίθετα μὲ τὴν ἐκρηκτικὴ πρόοδο ποὺ σημειώθηκε στὸν τεχνικὸ καὶ ἐπιστημονικὸ τομέα, ἡ πολιτικὴ σκέψη τοῦ ἀνθρώπου παραμένει στάσιμη. Ἄν μελετήσῃ κανεὶς τὸν Πλάτωνα καὶ τὸ Θουκυδίδη, θὰ διαπιστώσῃ ὅτι τὰ πολιτικὰ καὶ τὰ πολιτικὰ προβλήματα τῆς ἐποχῆς μας, εἶναι τὰ ἴδια μὲ τὰ προβλήματα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Μὲ τὸν ἐκσυγχρονισμὸ τῆς Δημοκρατίας, μπορεῖ νὰ ἀναχθεῖ καὶ πάλι σὲ πρωταρχικὴ ἀξία ἡ ἀρετὴ τοῦ πολίτη ποὺ θὰ «ἐπίσταται καὶ ἄρχειν καὶ ἄρχεσθαι» κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη. Καὶ θὰ θεμελιωθοῦν οἱ βασικὲς ἀρχὲς τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς δικαιοσύνης πάνω στὴν ὑπευθυνότητα τοῦ πολίτη, ποὺ περιορίζει τὴν κατάχρηση τῆς ἐλευθερίας καὶ ἐγγυᾶται τὴν ὁμαλὴ λειτουργία τῶν δημοκρατικῶν θεσμῶν.

Μὲ τὴν ἐνοποίηση ἐξάλλου, θὰ διασωθεῖ καὶ ἐν συνεχείᾳ θὰ προαχθεῖ ὁ εὐρωπαϊκὸς πολιτισμὸς. Εἶναι ἔκδηλο ὅτι ὁ πολιτισμὸς αὐτὸς ἀντιμετωπίζει τὸν κίνδυνο τῆς παρακμῆς. Ἡ ἀνθρωπότης περνᾷ σήμερα μιὰ κρίσιμη μεταβατικὴ περίοδο ποὺ τὴ χαρακτηρίζει καθολικὴ καὶ ἔντονη ἀνησυχία. Ἀνησυχία ποὺ ἐκδηλώνεται ὑπὸ διάφορες μορφές, ἀπὸ τὸ ἄγχος μέχρι καὶ τὴ βία. Γιατί ὁ ἀνθρώπος τῆς ἐποχῆς μας, θέλει νὰ ἀπομακρυνθεῖ ἀπὸ ἕναν τρόπο ζωῆς καὶ ἀναζητεῖ καινούργιο. Καὶ τὴν ἀλλαγὴ αὐτὴ, μόνο ἡ Εὐρώπη μπορεῖ νὰ τὴ δώσει.

Ἡ σύγκρουση ἰδεῶν, ὁ εὐδαιμονισμός, μαζὶ μὲ τὸν στυγνὸ ὀρθολογισμό ποὺ τείνει νὰ ἀγνοήσει τὸν ἄνθρωπο σὰν σκοπὸ τῆς κοινωνικῆς συμβιώσεως, ἔχουν παραμορφώσει τὸ πολιτιστικὸ πρότυπο τῆς Εὐρώπης. Ἡ πρόκληση τῆς ἐπιβιώσεως τοῦ πολιτισμοῦ μας, μπορεῖ νὰ ἀντιμετωπιστεῖ μόνο μὲ τὴν ἀναμόρφωση τῶν θεσμῶν καὶ τὴν ἐπανασύνδεση τοῦ ὀρθολογισμοῦ μὲ τὸν συναισθηματισμό, τοῦ Ἀπόλλωνα μὲ τὸν Διόνυσο. Εἶναι καιρὸς, ὁ Εὐρωπαῖος Φάουστ νὰ ἐπιχειρήσει νέο ταξίδι στὴ χώρα τοῦ μέτρου καὶ τῆς ἰσορροπίας, γιὰ νὰ γεννήσει ξανὰ τὸν Εὐφορίωνα. Ἡ Εὐρώπη ποὺ γέννησε ὅλες τὶς ἰδέες εἶναι καὶ ἡ μόνη ποὺ μπορεῖ νὰ τὶς ἀνανεώσει καὶ νὰ τὶς ἐξανθρωπίσει καὶ πάλι. Φθάνει νὰ μὴ θέτουμε σὰν πρωταρχικὸ σκοπὸ τῆς ἐνώσεως τῆς Εὐρώπης τὴν ὕλική εὐημερία.

Ἀλλὰ ἐξ ἴσου θεμελιώδης γιὰ τὴν ἐπιβίωση τῆς Εὐρώπης, εἶναι ἡ σταδιακὴ οἰκονομικὴ τῆς ἐνοποίηση, ποὺ θὰ ἐξασφαλίσαι τὴν ἐνοποίηση ἑνὸς τεράστιου δυναμικοῦ φυσικῶν καὶ ἀνθρώπινων πόρων. Θὰ ὀργανώσει τὴν οἰκονομία γύρω ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο, ἀντὶ τὸν ἄνθρωπο γύρω ἀπὸ τὴν οἰκονομία. Θὰ πραγματοποιήσει τὴν ἰδέα τῆς πολυδιάστατης ἀναπτύξεως καὶ θὰ προαγάγει τὴν ποιότητα τῆς ζωῆς, ἐνῶ παράλληλα, θὰ ὑπηρετήσαι σὲ διεθνή κλίμακα τὴν ἰδέα τῆς οἰκονομικῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς προαγωγῆς τῶν λιγότερο ἀνεπτυγμένων χωρῶν.

Ὁ ἀπομονωτισμός, τὰ δασμολογικὰ τείχη καὶ ἡ ἀνέφικτη αὐτάρκεια εἶναι ἱστορικὰ ξεπερασμένα στάδια οἰκονομικῆς καὶ πολιτικῆς δράσεως καὶ ἀποτελοῦν παθητικὴ ἀντιμετώπιση τῶν γεγονότων. Τὰ σύγχρονα προβλήματα τῆς Εὐρώπης καὶ συνεπῶς καὶ τῆς ἀνθρωπότητος, προϋποθέτουν τὴ λογικὴ μεγαλύτερου χώρου καὶ μεγαλύτερων ἀριθμῶν, γιὰ νὰ βροῦν τὴν ὀρθὴ λύση τους. Ἡ ἀντιμετώπιση τῶν δυσχερειῶν δὲ θὰ ἐπιτευχθεῖ μὲ τὸν ἀνταγωνιστικὸ ἀπομονωτισμὸ ἀλλὰ ἀντίθετα, μὲ τὴν ἐπιτάχυνση τῶν διαδικασιῶν τῆς ἐνοποιήσεως.

Κυρίες καὶ κύριοι,

Μὲ ὅσα σᾶς εἶπα, προσπάθησα νὰ δώσω τὴν εἰκόνα ποὺ ἔχω γιὰ τὴν Εὐρώπη τοῦ μέλλοντος. Εἰκόνα ποὺ θὰ μπορούσε νὰ ἀποτελέσει, κατὰ τὴν γνώμη μου, τὸ ἰδανικὸ τῆς νέας γενεᾶς.

Γνωρίζω τὶς δυσχέρειες, οὐσιαστικὲς καὶ διαδικαστικὲς. Ὅπως γνωρίζω καὶ τὰ πολιτικά, οἰκονομικὰ καὶ κοινωνικὰ προβλήματα, ποὺ ἀντιμετωπίζει σήμερα ἡ Εὐρώπη. Πιστεύω ὅμως, ὅτι τὰ προβλήματα αὐτά, ὄχι μόνο δὲ δικαιολογοῦν τὴν καθυστέρηση τῆς ἐνοποιήσεως τῆς Εὐρώπης, ἀλλὰ ἐπιβάλλουν τὴν ἐπιτάχυνσή της. Γιατί ἡ λύση τους, δὲν μπορεῖ νὰ πραγματοποιηθεῖ παρὰ μονάχα στὸ εὐρύτερο πλαίσιο μιᾶς Ἐνωμένης Εὐρώπης.

Γνωρίζω ἐπίσης, ὅτι τὸν τελευταῖο καιρὸ παρατηρεῖται μιὰ ἄμβλυνση τοῦ ἐνδιαφέροντος γιὰ τὴν ἔνωση τῆς Εὐρώπης. Καὶ αὐτό, γιατί μερικοὶ ἄνθρωποι ἀποδίδουν τὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζουν σήμερα, στοὺς ἰσχύοντες ἤδη εὐρωπαϊκοὺς θεσμούς. Δὲν ἀντιλαμβάνονται ὅμως ὅτι χωρὶς τοὺς στοιχειώδεις αὐτοὺς θεσμούς, ἡ κατάσταση τῆς Εὐρώπης θὰ ἦταν πολὺ χειρότερη. Ὅπως δὲν ἀντιλαμβάνονται ὅτι μόνο ἡ ὀλοκλήρωση τῶν θεσμῶν αὐτῶν θὰ δώσει

λύσεις στα προβλήματα τους, υλικά και ήθικά. Αλλά και γιατί, αυτή η ψυχολογία τροφοδοτείται κατά τρόπο έντεχνο και από δυνάμεις που προτιμούν την Εύρώπη κατακερματισμένη και εύάλωτη.

Πάντως, παρά τη βραδύτητα με την οποία συντελείται η ένοποιήση της Εύρώπης, έσημειώθηκαν τελευταία όρισμένα ένθαρρυντικά βήματα, όπως οι έπικείμενες έκλογές για τὸ εὐρωπαϊκὸ Κοινοβούλιο καὶ τὸ Ένιαῖο Εὐρωπαϊκὸ Νομισματικὸ Σύστημα. Βήματα, πὸ ἀποδεικνύουν ὅτι ἡ βούληση για ἔνοποιήση τῆς Εὐρώπης παραμένει σταθερά. Ἡ βούληση ὅμως αὐτή, θὰ πρέπει νὰ προσλάβει συγκεκριμένη καὶ ὀριστική μορφή, για νὰ κερδηθεῖ ὁ χρόνος πὸ ἀπωλέσθη. Ἄν δεχθοῦμε ὅτι ἡ ἐπάνοδος στὴν προτέρα κατάσταση εἶναι ἀδιανόητη, δὲν ἔχομε παρά νὰ προχωρήσομε με ἀποφασιστικότητα καὶ θάρρος.

Ἡ στασιμότης εἶναι ἡ χειρότερη λύση. Ἄν λύσομε τὸ βασικὸ πρόβλημα τῆς μορφῆς πὸ θὰ δώσομε στὴν Εὐρώπη τοῦ μέλλοντος, οἱ διαδικασίες για τὴν πραγματοποίησή της θὰ ἀπλουστευθοῦν αὐτόματα. Καὶ σ' αὐτὴν τὴν προσπάθεια, ὁ ἑλληνικὸς λαὸς διεκδικεῖ τὴν τιμὴ καὶ τὴν εὐθύνη νὰ μετᾶσχει.

Ἡ Ἑλλάς, ἀπὸ σήμερα, ἀποδέχεται ὀριστικὰ τὴν ἱστορικὴ πρόκληση καὶ τὴν εὐρωπαϊκὴ τῆς μοῖρα, διατηρῶντας τὴν ἔθνική της ταυτότητα. Ἔχομε ἐμπιστοσύνη καὶ στὴν Εὐρώπη καὶ στὴν Ἑλλάδα. Ἔχομε τὴν ἀπόφαση νὰ εἴμαστε ὅλοι Εὐρωπαῖοι, ὅπως θὰ ἔλεγε ὁ Τσώρτσιλ καί, ὅλοι Ἕλληνες, ὅπως θὰ ἔλεγε ὁ Σέλλεϋ. Γιατί, ὅπως ἔγραψε ὁ Ἰσοκράτης, Ἕλληνες δὲν εἶναι ἐκεῖνοι πὸ γεννήθηκαν στὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ ἐκεῖνοι πὸ υἰοθέτησαν τὸ πνεῦμα τὸ κλασσικό».

Πηγή: Κωνσταντίνος Καραμανλῆς ἀρχεῖο: γεγονότα καὶ κείμενα. Τόμος 11. Ἡ Εὐρώπη των «δέκα»

Γενική Επιμέλεια Κωνσταντίνος Σβολόπουλος, Διεύθυνση ἐκδόσεως: Γεώργιος Α. Χριστόπουλος, Ἰωάννης Κ. Μπαστιάς, ἐκδοτική ἐπιμέλεια: Δώρα Κομίνη-Διαλέττη, Ἀθήνα, Ἴδρυμα Κωνσταντίνος Γ. Καραμανλῆς, 1996, φωτοαναπαραγωγή ἀπὸ τὸ πρωτότυπο «Ἡ Καθημερινή, 2005, σσ.143-146»

Μετά το πέρας της τελετής, οι ξένοι και οι Έλληνες επίσημοι επισκέφθηκαν το Προεδρικό Μέγαρο για να συγχαρούν τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας Κωνσταντίνο Τσάτσο, ο οποίος το ίδιο βράδυ, παρέθεσε δείπνο προς τιμήν τους. Μεταξύ άλλων, μίλησε και ο Πρωθυπουργός Κ. Καραμανλής. Στο λόγο του, είπε και τα εξής:

«[...] Όταν υπέβαλα την πρόταση για την ένταξη στην Κοινότητα, ώρισμένοι οικονομικοί κύκλοι διετύπωσαν άμφιβολίες για την ικανότητα της χώρας μας να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις που θα αναλάμβανε. Τους είπα τότε ότι θα τους ρίξω στη θάλασσα με τη βεβαιότητα ότι για να μην πνιγούν θα μάθουν να κολυμπούν. Και υπάρχουν ένδειξεις από τη μέχρι τοῦδε συνεργασία τους με την Κοινότητα, ότι ἔμαθαν. Εἶμαι βέβαιος ὅτι θα ἀποδειχθῶν στο μέλλον καλοί κολυμβηταί. Γιατί ἔχουν πρὸ παντὸς τὴν ικανότητα τῆς μαθήσεως καὶ προσαρμογῆς. Αὐτὸ δὲ σημαίνει βέβαια ὅτι κατὰ τὴ φάση τῆς προσαρμογῆς, πὸ εἶναι ἀπὸ τὴ φύση τῆς δύσκολη, δὲ θα ἔχουν ἀνάγκη τῆς ἀλληλεγγύης καὶ τῆς κατανοήσεώς σας. Καὶ θα τὴν ἔχουν τοσοῦτω μᾶλλον, καθ' ὅσον καλοῦνται νὰ φτάσουν σὲ δέκα ἢ εἴκοσι χρόνια αὐτὸ πὸ οἱ δικοί σας λαοὶ ἐδημιούργησαν σὲ 100 ἢ 200 χρόνια.[...]. Οἱ Ἕλληνες ἀπέκτησαν ἤδη ἐμπιστοσύνη στὸν ἑαυτό τους. Καὶ ἡ αὐτοπεποίθηση αὐτὴ δικαιολογεῖται ἀπὸ τὴν πρόοδο πὸν σημειώνεται τὰ τελευταῖα χρόνια στὸν τόπο μας. Ἦδη, ἡ Ἑλλάς, στὰ πλαίσια μιᾶς ὑγιοῦς δημοκρατίας, διαθέτει πολιτικὴ σταθερότητα, κοινωνικὴ γαλήνη καὶ ἀξιόλογη οικονομικὴ πρόοδο. Καὶ πιστεύω, ὅτι με τὴν ένταξή τῆς στὴν Κοινότητα, τὰ ἀγαθὰ αὐτὰ θα σταθεροποιηθῶν. Εἶμαι αἰσιόδοξος γιὰ τὸ μέλλον τῆς πατρίδας μου. Ὅμως αἰσιοδοξῶ καὶ γιὰ τὸ μέλλον τῆς Εὐρώπης [...].»

Στις 28 Ιουνίου του 1979, μετά από τετραήμερη συζήτηση, η ελληνική Βουλή επικύρωσε τη συνθήκη προσχώρησης της Ελλάδος στην Ε.Ο.Κ. με 193 ψήφους υπέρ (δεκατρείς περισσότερες από τις αναγκαίες για την κύρωσή της). Εκτός των 175 βουλευτών του κυβερνώντος κόμματος της Νέας Δημοκρατίας, 18 βουλευτές άλλων κομμάτων υπερψήφισαν επί της αρχής τη συμφωνία (4 του ΚΟ.ΔΗ.ΣΟ., 4 της Εθνικής Παρατάξεως, 2 της Ε.ΔΗ.Κ., ο Λεωνίδας Κύρκος του Κ.Κ.Ε. Εσωτερικού, ο Ηλίας Ηλιού της Ε.Δ.Α., καθώς και ἕξι ανεξάρτητοι βουλευτές (μεταξύ των οποίων ο Παναγιώτης Κανελλόπουλος και ο Γεώργιος Μαύρος). Το ΠΑ.ΣΟ.Κ και το Κ.Κ.Ε. αποχώρησαν από τη Βουλή την πρώτη μέρα της συζήτησης, διαμαρτυρόμενοι για τον τρόπο διεξαγωγής της.

Έτσι, την 1η Ιανουαρίου του 1981, η Ελλάδα κατέστη το δέκατο μέλος της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, προδρόμου της σημερινής Ευρωπαϊκής Ένωσης.

